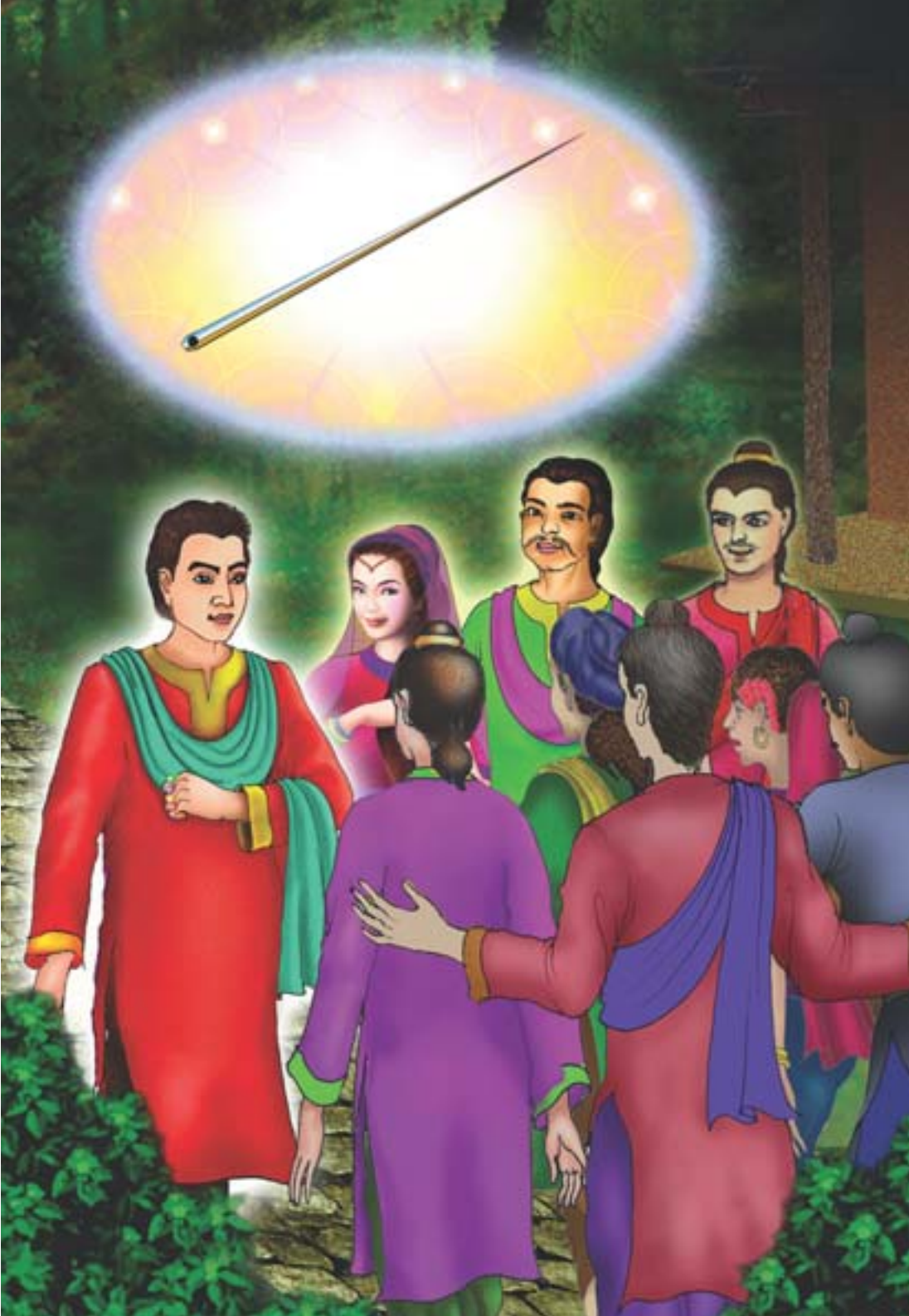

๑๕

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

ผู้ฉลาด ต้องขายเข็มในหมู่บ้านช่างทอง
อาจารย์ช่างทั้งหลาย จึงจะเข้าใจงานว่า ทำดีหรือไม่ดี

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๑

การเกิดมาในภพชาติหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องง่ายตายยาก ต้องมีบุญบารมีเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ไม่มีกรรมอันใดที่มาขัดขวาง จึงจะสามารถเกิดเป็นมนุษย์ได้ การเกิดเป็นมนุษย์นั้น พระลัมมา-ลัมพุทเจ้าตรัสว่า เป็นการยาก ดังนั้นเมื่อเกิดมาแล้ว ควรตระหนักและเห็นคุณค่าของการเกิดมา ควรใช้เวลาให้คุ้มค่าในการฝึกฝนอบรม และเพิ่มพูนบุญบารมีให้กับตนเอง ให้มันประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ชีวิตของเราจะอยู่อย่างมีคุณค่า เวลาที่ผ่านไปจะไม่สูญเปล่า

มีวาระพระบาลีใน สัจจชาดก ความว่า

“สุจิ กมฺมการคามสฺมี วิภูเทตพุพา ปชานตา
อาจารย์ ปชานนฺติ กมฺมํ สุกตทุกกฺมฺ”

ผู้ฉลาด ต้องขายเข็มในหมู่บ้านช่างทอง อาจารย์ช่างทั้งหลาย ก็จะเข้าใจงานว่า ทำดีหรือไม่ดี”

พุทธวจนะนี้ เป็นการแสดงถึงความรู้ของผู้มีปัญญา เมื่อประกอบการทำงานอันใดก็ตาม ย่อมไม่กลัวต่อการที่ต้องพิสูจน์เข้าทำนองที่ว่า ทองแท้ไม่กลัวไฟ คนมีปัญญาทั้งหลาย เมื่อไปสถานที่แห่งใด จะองอาจกล้าหาญ ไม่หวาดหวั่นเกรงกลัวอะไรทั้งสิ้น ยิ่งหากใครมีปัญญาที่ถูกต้องแท้จริงแล้ว จะทำให้มีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนว่า ไม่มีการทำผิดพลาดและเสีย

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๒

เวลาเปล่า เมื่อทำไปแล้ว ตนเองย่อมหวังผลที่ได้กระทำอย่าง
แน่นอน ไม่ใช่ทำไปแล้วสูญเสียทั้งเวลาและปัจจัยในการกระทำ
นั้นๆ

ผู้มีปัญญาอย่างแท้จริง หมายถึง บุคคลผู้นั้นต้องเปี่ยม
ไปด้วยปัญญาบารมีที่ลึกซึ้ง ละเอียดอ่อนเกินคนธรรมดาทั้งหลาย
สามารถกระทำสิ่งที่เกินควรเกินคาด แม้เกิดเป็นมนุษย์ แต่ภูมิ-
ปัญญาก็เกินมนุษย์ เหมือนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา กว่า
พระพุทธองค์จะตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ทรง
สั่งสมบุญบารมีมาถึง ๒๐ อสงไขย กับอีก ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป
กระทั่งบารมีเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ บารมีในที่นี้ คือ บารมีทั้ง ๑๐
ประการ ตั้งแต่ ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ
อธิษฐาน เมตตา และอุเบกขาบารมี

วันนี้ ได้นำเรื่องเกี่ยวกับปัญญาบารมี ซึ่งเป็นเรื่องราวที่
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมให้แก่ภิกษุทั้งหลายฟัง
ขณะประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน

วันหนึ่งในสมัยพุทธกาล เมื่อภิกษุที่อยู่จำพรรษา ณ
พระเชตวันมหาวิหาร ทำกิจวัตรประจำวันแล้ว ต่างพากันมานั่ง
สนทนาธรรมเป็นกลุ่มที่โรงธรรมสภา ท่านได้ยกประเด็นถึงพระ-
ปัญญาธิคุณของพระพุทธองค์ว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๓

เปี่ยมไปด้วยปัญญา ไม่มีศาสดาหรือใครในภพทั้งสามที่เสมอเหมือนได้” เมื่อพระบรมศาสดาทรงทราบถ้อยคำของพระภิกษุทั้งหลาย จึงตรัสเรียกมาเข้าเฝ้าและตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ไม่เฉพาะแต่บัดนี้เท่านั้นหรอก แม้ในอดีต ครั้งที่ตถาคตกำลังสร้างบารมีอยู่นั้น ก็เป็นผู้มีปัญญาและฉลาดในอุบายทีเดียว” เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงทรงนำเรื่องอดีตมาตรัสเล่าว่า

*ชาติหนึ่ง พระโพธิสัตว์ได้เกิดในตระกูลของช่างเหล็กที่ยากจน ในแคว้นกาลิ เมื่อท่านเจริญวัยได้ร่ำเรียนศิลปวิทยาจนเจนจบ ท่านเป็นผู้ที่ทำการงานได้อย่างประณีตงดงามเกินกว่าช่างทั่วๆ ไป ในที่ไม่ไกลจากหมู่บ้านของพระโพธิสัตว์ มีหมู่บ้านช่างเหล็กอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีบ้านอยู่ถึง ๑,๐๐๐ หลังคาเรือน หัวหน้าหมู่บ้านช่างเหล็กหมู่บ้านนี้ เป็นที่โปรดปรานของพระราชามาก ทรงแต่งตั้งให้เป็นราชวัลลภผู้ใกล้ชิดของพระองค์ หัวหน้าช่างเหล็กนั้นเป็นผู้ที่มั่งคั่ง มีทรัพย์มากมาย เป็นที่เคารพรักนับถือของลูกบ้าน หัวหน้าช่างเหล็กนี้มีธิดาที่มีความงามประดุจเทพธิดา กิริยามารยาทเรียบร้อยสมกับเป็นกุลสตรี ทำให้ชายหนุ่มทั้งหลายพากันมารับจ้างทำงานที่บ้านนายช่างเหล็กเพื่อที่จะได้เห็นนางทุกๆ วัน จนเป็นที่เลื่องลือของชนทั้งหลาย

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๔

เมื่อพระโพธิสัตว์ได้ยินคำชมนั้นก็ประทับใจ เกิดความรู้สึกผูกพัน ในใจคิดว่า เราต้องแสดงภูมิปัญญาให้ประจักษ์ จึงจะสามารถรับธิดาของช่างเหล็กนั้นมาเป็นภรรยาได้ คิดดังนี้แล้ว จึงนำเหล็กเนื้อดีที่สุดทำเป็นเข็มเล่มเล็กละเอียดที่สุดเล่มหนึ่ง เจาะเป็นรูที่ก้นเข็มแล้วถ่วงน้ำไว้ จากนั้นก็ทำกลักเข็มเหมือนกับเป็นเข็มอีกเล่มหนึ่ง ท่านได้ทำเป็นชั้นๆ ถึง ๗ ชั้น ที่พระโพธิสัตว์ทำเช่นนี้ได้ เพราะความรู้และภูมิปัญญาอันสูงส่งมากเกินกว่าคนธรรมดาตนเอง

หลังจากนั้น พระโพธิสัตว์ได้สอดเข็มนั้นไว้ในกลักเข็ม แล้วเก็บไว้ที่ชายพก จากนั้นได้เดินไปที่หมู่บ้าน เมื่อถามถึงที่อยู่ของหัวหน้าช่างเหล็ก ก็เดินตรงไปยังที่นั้น ได้ยินอยู่ที่ประตูพลางพูดขึ้นว่า “ใครต้องการซื้อเข็มที่ไม่ขรุขระ ไม่หยาบ มีรูร้อยด้ายอย่างดี ปลายเล่มแหลมคมเกินกว่าเข็มธรรมดาทั่วไป สามารถที่จะเย็บผ้าได้อย่างสบาย โดยไม่ต้องใช้แรงมากเลย”

ขณะนั้น ธิดาช่างเหล็กกำลังใช้พัดใบตาลพัดให้บิดา ซึ่งกำลังนอนพักผ่อนหลังจากรับประทานอาหารเช้า เมื่อนางได้ยินเสียงที่ไพเราะของพระโพธิสัตว์ รู้สึกขมขื่นใจอย่างบอกไม่ถูก เกิดความสงสัยเช่นกันว่า “ใครหนอไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรเลย ถึงกับมาขายเข็มที่บ้านของช่างเหล็กที่มีฝีมือได้” คิดดังนี้แล้ว นาง

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๕

จึงวางพัดแล้วออกไปยืนที่เฉลียง พลาญกล่าวกับพระโพธิสัตว์ว่า “คนทั้งหลายต่างต้องการสิ่งของที่ทำจากที่นี่ แต่ท่านกลับมาขายของเช่นนี้ในแหล่งของช่างเหล็ก เป็นการไม่ฉลาดเลย ต่อให้ท่านประกาศขายอย่างนี้ตลอดทั้งวัน ก็ไม่มีใครซื้อหรอก”

พระโพธิสัตว์ฟังแล้ว แทนที่จะโกรธกลับพูดว่า “ผู้มีปัญญาเขาไม่กลัวต่อการพิสูจน์ บิดาของท่านสามารถพิสูจน์ได้เองว่า เข็มที่เราขายนี้มีคุณภาพดีเพียงไร” เมื่อหัวหน้าช่างเหล็กผู้เป็นพ่อได้ยินการพูดจาของคนทั้งสอง จึงลุกขึ้นถามว่า “ลูกกำลังพูดอยู่กับใคร” นางตอบว่า “กำลังคุยกับคนขายเข็มนะพ่อ” เมื่อได้ฟังอย่างนั้นช่างเหล็กคิดอยากดูภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์ จึงเชิญให้เข้ามาในบ้าน ครั้นรับไหว้พระโพธิสัตว์แล้ว จึงถามว่า “ที่เจ้ามาที่นี่เพื่อต้องการที่จะขายเข็มใช้ไหม ไหนเราขอดูเข็มของเจ้าหน่อยเถิด”

พระโพธิสัตว์ต้องการที่จะประกาศความสามารถของตนเพื่อเอาชนะใจของหัวหน้าช่าง จึงพูดขึ้นว่า “ขอท่านจงให้ช่างเหล็กทั้งหมดมาประชุมกันก่อนเถอะ กระผมอยากให้เห็นพร้อมๆ กัน” หัวหน้าช่างไม่ขัดความต้องการของพระโพธิสัตว์ จึงให้ช่างเหล็กในหมู่บ้านทั้งหมดมาประชุมพร้อมกันตามคำขอ

หลังจากนั้น พระโพธิสัตว์ให้นำทั้งมาแท่งหนึ่ง พร้อมกับ

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๖

เถาวัลย์ที่มีน้ำเต็ม แล้วนำด้ายเข็มอันละเอียดสวยงาม
ออกมาจากชายพมออบให้นายช่างเหล็กดู ทันทีที่นายช่างเห็น
เนื่องจากเป็นของที่ไม่เคยเห็นที่ใดมาก่อนจึงถามว่า “นี่หรือเข็ม
ที่เจ้าจะขาย” พระโพธิสัตว์ตอบว่า “อาจารย์ นั่นไม่ใช่เข็มหรอก
ครับ มันเป็นกลักชั้นนอกสุดต่างหาก” แล้วเอาเล็บแคะกลัก
ออกทีละชั้น จนถึง ๖ กลักด้วยกัน นี่เป็นผลงานที่แม้แต่ช่าง
ใหญ่เองก็ไม่เคยเห็นมาก่อน เมื่อช่างเหล็กทั้งหลายได้ชมศิลปะ
ชั้นยอดเช่นนี้แล้ว ต่างพากันปรบมือ เปล่งเสียงชื่นชมยินดีกัน
ถ้วนหน้า พระโพธิสัตว์จึงพูดขึ้นว่า “อาจารย์ ขอให้ท่านบอก
บุรุษที่มีกำลังยกทั้งขึ้นวางบนถาดน้ำแล้วตอกเข็มเล่มนี้ลงไปเถิด”

นายช่างเหล็กให้ทำตามที่พระโพธิสัตว์บอก เข็มเล่มเล็ก
ละเอียดสวยงามนั้น เมื่อตอกลงไปแล้ว ก็ทะลุทั้งเหล็กลงไป
ลอยอยู่บนผิวน้ำอย่างน่าอัศจรรย์ ช่างเหล็กทั้งหมดเห็นเช่นนั้น
ถึงกับตะลึงในความสามารถ และภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์
ต่างเอ่ยปากชมยิ่งขึ้นไปอีกว่า “ตั้งแต่เป็นช่างเหล็กมา ไม่เคยพบ
ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยินได้ฟังเลยว่า ช่างที่มีปัญญาและความ
สามารถอย่างนี้มีอยู่” ต่างพากันปรบมือและชูผ้าแซ่ซ้องยินดี
ยิ่งขึ้นไปอีก

หัวหน้าช่างเหล็กคิดว่า ชายหนุ่มนี้มีทั้งปัญญาและฝีมือ

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๖

เป็นผู้ที่เหมาะสมโดยประการทั้งปวงที่จะดูแลกิจการของเรา
เมื่อเห็นผู้ที่เหมาะสมแล้ว จึงเรียกธิดามา และประกาศใน
ท่ามกลางที่ประชุมว่า ธิดาของเรานี้เหมาะสมที่จะอยู่กับเจ้า
พลาทหลังน้ำยักธิดาให้

ครั้นหัวหน้าช่างเหล็กสิ้นชีวิตไป พระโพธิสัตว์ได้สืบทอด
ตำแหน่งหัวหน้าแทน ผลงานและภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์นั้น
ได้สร้างชื่อเสียงขจรขยายไปทั่วทุกสารทิศ เมื่อพระศาสดาทรง
นำอดีตมาตรัสเล่าแล้ว ทรงสรุปว่า แม้ในครั้งก่อนเราก็มี
ปัญญาอย่างนี้ ส่วนธิดาของนายช่างในครั้งนั้น ได้มาเป็น
มารดาของราहुล

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ปัญญาบารมีของพระพุทธองค์
นั้น ไม่ใช่เพิ่งบังเกิดขึ้น แต่เป็นการสั่งสมปัญญามาทุกภพทุกชาติ
สิ่งต่างๆ คนเป็นอยู่ในปัจจุบัน คือผลแห่งการกระทำในอดีต
ทั้งนั้น การที่จะทำให้มีปัญญาเหมือนพระโพธิสัตว์นั้น เราต้อง
หมั่นสั่งสมปัญญาบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ให้หมั่นเข้าไปหาผู้รู้ที่เป็น
บัณฑิต ดวงปัญญาของเราจะได้สว่างไสว

โดยเฉพาะผู้รู้ที่อยู่ภายใน คือพระธรรมกาย เพราะ
พระธรรมกายภายในเป็นแหล่งรวมของมหาปัญญาทั้งหลาย
ที่ทำให้เราได้รับความรู้ควบคู่ไปกับความสุขความบริสุทธิ์พร้อมๆ

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๘

กันอย่างน่าอัศจรรย์ ดังนั้น ให้ทุกๆ ท่านหมั่นปฏิบัติธรรมให้ดี
ให้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

